

TRAIAN DÂRJAN

**PROBLEME DE DREPT CIVIL
ȘI PROCESUAL CIVIL
ÎN PRACTICA INSTANȚEI SUPREME
2010-2011**

Universul Juridic
București
-2012-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

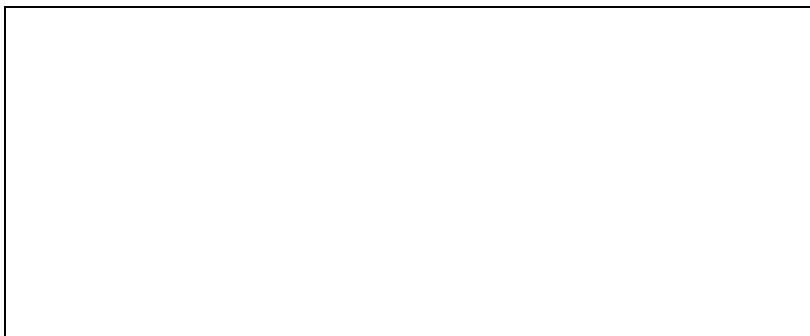
Copyright © 2012, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA
AUTORULUI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE
INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

REDAȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0731.121.218**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**

DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

Titlul I
DREPT CIVIL

Capitolul I

PROPRIETATEA

Secțiunea I

Revendicarea imobilelor în temeiul dreptului comun

A acțiune în revendicare introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001. Lipsa dovezii de foști proprietari a reclamanților. Respingere

(Decizia nr. 2335 din 19 aprilie 2010)

Situația apartamentului nr. 2 ce face obiectul litigiului, a fost analizată de instanța de apel și de fond în raport cu înscrisurile din CF nr. 10217.

Astfel, prin încheierea de CF nr. 5206 din 26 octombrie 1948, asupra cotei de 1/3 parte din cota de 1/2 parte ce i-a aparținut lui S.G. (antecesorul reclamantului) sub B1, s-a intabulat sub B7 reclamantul sub B 8 din CF nr. 10217 s-a notat respingerea cererii de intabulare referitoare la restul cotei de 2/3 parte din cota de 1/2 parte din imobil.

Instanța de apel a examinat situația înscrierilor din cartea funciară, reținând în mod corect că restul cotei de 2/3 parte din imobil după S.G. i-a revenit surorii lui S.J.D.E.(1/3), iar câte 1/9 numitelor A.I., E.H. și E.R.

Din extrasul de CF depus la dosarul civil nr. 2136/211/2007 al Judecătorei Cluj-Napoca rezultă fără posibilitate de echivoc că prin aceeași încheiere nr. 263 din 14 octombrie 1948, s-a procedat și la o partajare a moștenirii după antecesorul reclamantului, formându-se două apartamente, și anume: apartamentul nr. 1 ce i-a revenit reclamantului, iar apartamentul nr. 2 (cel în litigiu) ce le-a revenit celorlalți moștenitori.

Așa cum bine a reținut instanța de fond, față de înscrierile din CF de sub B 7, B 9, B 10 reclamantul și-a înstrăinat toate cotele de proprietate din imobil, cote ce le avuseseră atât după tatăl său, cât și după unchiul său S.G., situație în care nu mai poate invoca existența vreunui drept de proprietate asupra imobilului revendicat.

La data pronunțării sentinței civile nr. 5771 din 16 decembrie 1954, prin care imobilul a trecut în proprietatea Statului Român în baza Decretului nr.

111/1951, reclamantul nu mai avea calitatea de proprietar, ca urmare a înstrăinărilor făcute de el cu G.E. și C.I.

Preluarea imobilului ca atare nu a operat de la reclamant, ci de la surorile defunctului S.G.

Obiectul litigiului îl constituie acțiunea în revendicare în condițiile art. 480 C. civ., situație în care reclamantul nu și-a putut dovedi calitatea lui de proprietar, condiție *sine qua non* pentru admisibilitatea acțiunii în revendicare.

Sușinerile recurentului legate de un eventual drept de acrescământ, au fost analizate de instanța de apel, susțineri ce sunt nefondate în condițiile în care reclamantul nu a invocat dar nici nu a făcut dovada vocației sale succesoriale la succesiunea surorilor defunctului.

Ca atare, susținerile recurentului sunt nu numai nefondate, dar și lipsite de suport juridic și probator, cu atât mai mult cu cât considerentele hotărârii sunt clare, concise și neechivoce.

**Acțiune în revendicare intentată de un cult religios
împotriva municipiului și a consiliului local. Lipsa
capacității procesuale de folosință a pârâtului consiliul local**

(Decizia nr. 6490 din 30 noiembrie 2010)

Conform art. 21 alin. (1) din Legea nr. 215/2001 „Unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu. Acestea sunt subiecte juridice de drept fiscal, titulare ale codului de înregistrare fiscală și ale conturilor deschise la unitățile teritoriale de trezorerie, precum și la unitățile bancare. Unitățile administrativ-teritoriale sunt titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii” și alin. (2) „În justiție, unitățile administrativ-teritoriale sunt reprezentate, după caz, de primar sau de președintele consiliului județean”.

Conform art. 36 alin. (1) din același act normativ „Consiliul local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale”.

Din prevederile mai sus-citate, se desprinde ideea că doar unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice cu capacitate deplină și patrimoniu propriu, putând sta în judecată.

Celelalte organe nu au această abilitate, așa încât se constată că soluția instanțelor de fond de a respinge acțiunea împotriva primarului și a consiliului local ca fiind introdusă împotriva unor persoane fără capacitate procesuală de folosință, este corectă.

Situația de fapt invocată, în sensul că pârâții administrează imobilul și că încasează chirie pentru acesta nu este de natură să le confere acestora capacitate procesuală de folosință, aceasta abilitate fiind dată doar de lege.

Reclamanta învederează instanței de recurs o greșită aplicare a legii, în sensul că prezentei cauze i se aplică prevederile art. 480 C. civ. și nu cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000, pe motiv că dreptul de proprietate este imprescriptibil.

Înalta Curte a reținut că reclamanta a formulat o acțiune în revendicare, întemeiată în drept pe dispozițiile art. 480 C. civ. solicitând restituirea în natură a imobilului situat în Cluj-Napoca str. V.Ț., ce avea destinația de școală confesională, preluat de Statul Român.

Potrivit art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94 din 29 iunie 2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România „Imobilele care au aparținut cultelor religioase din România și au fost preluate în mod abuziv, cu sau fără titlu, de statul român, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane juridice în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, altele decât lăcașele de cult, aflate în proprietatea statului, a unei persoane juridice de drept public sau în patrimoniul unei persoane juridice din cele prevăzute la art. 2, se retrocedează foștilor proprietari, în condițiile prezentei ordonanțe de urgență”.

În aceste condiții, Înalta Curte a constatat că în mod corect au stabilit instanțele de fond că raportul juridic dedus judecății este supus reglementării instituite prin acest act normativ, care este o normă specială.

Prin urmare, persoanele cărora le sunt aplicabile dispozițiile actului normativ mai sus-citat, nu au posibilitatea de a opta între calea prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 și aplicarea dreptului comun.

Această interpretare a instanțelor nu are ca efect încălcarea dreptului la acces la o instanță, garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, susținerile reclamantei pe acest aspect fiind, de asemenea, nefondate.

Prin hotărârea pronunțată în cauza *Golder împotriva Regatului Unit* din anul 1975, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că:

„Dreptul de acces la tribunal nu este absolut. Fiind vorba de un drept pe care Convenția l-a recunoscut fără să-l definească în sensul restrâns al cuvântului, există posibilitatea limitărilor implicite admise chiar în afara limitelor care circumscriu conținutul oricărui drept”.

Având în vedere cele mai sus-arătate, Înalta Curte a apreciat că instanțele de fond au făcut aplicarea corectă a prevederilor Ordonanței de urgență

a Guvernului nr. 94/2000, nefiind incident motivul de recurs prevăzut de art. 304 pct. 9 C. pr. civ., urmând ca în temeiul art. 312 alin. (1) C. pr. civ., recursul să fie respins ca nefondat, cu consecința rămânerii irevocabile a hotărârii atacate.

Acțiune în revendicare întemeiată pe dispozițiile dreptului comun, cu privire la un imobil ce face obiectul Legii nr. 10/2001, fără să se fi formulat notificare. Respingere

(Decizia nr. 1698 din 25 februarie 2011)

Curtea de apel a reținut ca și tribunalul, următoarea situație de fapt: Imobilul în litigiu a aparținut reclamantei și a fost preluat de statul român în baza Decretului nr. 223/1974.

Pentru același imobil, reclamanta a mai formulat o acțiune în baza Legii nr. 247/2005 cu referire la Legea nr. 1/2000, cu ocazia judecării căreia s-a stabilit că terenul nu face parte din categoria celor agricole și forestiere și prin urmare, nu intră sub incidența legilor fondului funciar. Reclamanta ar fi putut solicita restituirea imobilului în baza Legii nr. 10/2001, dar nu a formulat în acest scop notificare, deoarece nu a aflat în timp util despre existența acestui act normativ.

La această situație de fapt, legea a fost corect aplicată, prin lege avându-se în vedere dispozițiile Legii nr. 10/2001, cele ale art. I din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cele ale art. 6 din aceeași Convenție, precum și decizia nr. 33/2008 a Î.C.C.J. – Secțiile Unite.

Este necontestat că acțiunea reclamantei are ca obiect revendicarea unui imobil, care a fost preluat de stat în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, adică în perioada de referință a legii nr. 10/2001 și că a fost introdusă după intrarea în vigoare a acestei legi.

În atare situație, chestiunea admisibilității acțiunii a fost corect analizată prin prisma deciziei nr. 33/2008 pronunțată în interesul legii de Î.C.C.J. – Secțiile Unite.

Prin această decizie, s-a stabilit în primul rând că în concursul dintre legea specială și dreptul comun are prioritate legea specială, chiar dacă acest lucru nu este prevăzut expres în legea specială.

În explicarea acestei părți din dispozitiv, Înalta Curte a arătat în considerentele deciziei că nu poate fi primit punctul de vedere conform căruia acele persoane care nu au urmat procedura prevăzută de Legea nr. 10/2001 sau care nu au declanșat o astfel de procedură în termenul legal ori care,

deși au urmat-o, nu au obținut restituirea în natură a imobilului au deschisă calea acțiunii în revendicare, întemeiată pe dispozițiile Codului civil, deoarece un asemenea punct de vedere ignoră principiul de drept *generalia specialibus derogant*.

Reclamanta se află în prima din cele trei situații enumerate, adică nu a urmat procedura Legii nr. 10/2001, în sensul că nu a depus o notificare unității deținătoare a imobilului. Deși nu a urmat procedura Legii nr. 10/2001, a formulat acțiune în revendicare, întemeiată pe dispozițiile art. 480 C. civ., considerând astfel că are un drept de opțiune între legea specială și dreptul comun, contrar celor statuate cu valoare obligatorie pentru viitor prin decizia nr. 33/2008 a Înaltei Curți.

Pentru a demonstra admisibilitatea acestei acțiuni, reclamanta nu a invocat în acțiune nicio neconcordanță a dispozițiilor legale privitoare la procedura prealabilă reglementată de Legea nr. 10/2001 și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, neconcordanță care să facă aplicabilă direct și prioritar Convenția, în temeiul art. 20 alin. (2) din Constituția României, ci s-a limitat să arate că nu a cunoscut despre existența legii speciale.

Or, cum nimeni nu se poate prevala de necunoașterea legii, reclamantei nu i se poate deschide calea dreptului comun pentru singurul motiv că a pierdut termenul de notificare.

Nici aplicarea art. I Protocolul nr. I din CEDO, în locul legii speciale, așa cum solicită reclamanta, nu este posibilă.

În primul rând, trebuie precizat că principiul neretroactivității legii civile împiedică analizarea respectării Convenției la momentul preluării imobilului, adică la o dată la care România încă nu devenise membră a Consiliului Europei și nu ratificase Convenția.

Așa fiind, criticile din recurs conform cărora preluarea de către stat a imobilului reclamantei – fără utilitate publică și fără dreptă și prealabilă despăgubire – nu a respectat prevederile art. 6 și art. I Protocolul 1 din Convenție nu pot fi analizate de Înalta Curte.

Nici încălcarea celor două texte din Convenție cu ocazia judecării prezentei cauze nu poate fi reținută.

Astfel, reclamanta nu deține o hotărâre judecătorească anterioară prin care să i se fi confirmat în justiție dreptul de proprietate asupra imobilului în litigiu, astfel încât nu deține un bun în sensul art. I din Protocolul nr. I adițional la Convenție și al jurisprudenței Curții pe acest aspect, începând cu *cauza Brumărescu c. României*.

Nedeținând un bun, nu se mai pune problema dacă prin modul de soluționare a cauzei se produce sau nu o ingerință în dreptul de proprietate al reclamatei.

De asemenea, faptul că instanțele au verificat cu prioritate posibilitatea reclamantei de a acționa în baza dreptului comun, în condițiile în care nu a

urmat procedura legii speciale, nu reprezintă o încălcare a accesului la justiție al reclamantei, garantat prin art. 6 din Convenție. Acest text nu garantează dreptul unei persoane care se adresează justiției de obține analiza pe fond a tuturor pretențiilor sale, așa cum lasă a se înțelege reclamanta.

Capătul de cerere principal l-a constituit revendicarea imobilului și dat fiindcă acțiunea a fost introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001, problema admisibilității acesteia se cerea dezlegată cu prioritate, conform deciziei nr. 33/2008, pronunțată de Înalta Curte în interesul legii.

În realitate, pentru a beneficia de restituirea în natură a imobilului – despre care reclamanta pretinde că se află încă în posesia statului – era necesar și suficient să formuleze o notificare în termenul prevăzut de Legea nr. 10/2001, astfel cum a fost prelungit de mai multe ori, pe care să o înregistreze la Primăria municipiului Cluj-Napoca, însoțită de actele doveditoare ale calității de persoană îndreptățită.

Sub rezerva administrării dovezilor cerute de lege, soluția restituirii în natură a imobilului era posibilă din perspectiva art. 2, 7, 9 și 21 al Legii nr. 10/2001, indiferent că imobilul ar fi fost preluat cu titlu sau fără titlu valabil, deoarece legiuitorul a hotărât să restituie în natură toate imobilele preluate abuziv în perioada regimului comunist, cu condiția să mai existe în materialitatea lor și să nu fi fost înstrăinate.

Faptul că statul român a înțeles să adopte o lege specială de reparație, prin care a stabilit anumite termene și o anumită procedură de urmat, intră în marja sa de apreciere.

Așa cum a statuat constant în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului – de ex. în *cauza Păduraru c. României* – Convenția nu impune statelor nicio obligație specifică de reparare a nedreptăților sau prejudiciilor cauzate ca ele să fi ratificat Convenția.

Art. I din Protocolul nr. I adițional la Convenție nu poate fi interpretat ca restrângând libertatea statelor contractante de a alege condițiile în care acceptă să restituie bunurile ce le-au fost transferate înainte ca ele să ratifice Convenția.

Așa fiind, în mod corect au reținut instanțele anterioare că reclamanta, neurmând procedura legii speciale, nu se poate adresa pe calea dreptului comun pentru revendicarea imobilului, ceea ce a făcut inutilă și analiza valabilității titlului statului, deoarece această chestiune putea fi valorificată tot în procedura Legii nr. 10/2001, în cadrul căreia era suficient să demonstreze că imobilul a fost preluat în baza Decretului nr. 223/1974 în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.

Or, neformulând notificare, reclamanta și-a asumat riscul pierderii dreptului de a solicita măsuri reparatorii pentru imobil, așa cum s-a prevăzut expres în art. 21 alin. (5) al Legii nr. 10/2001.

Cum reclamanta nu are drept de opțiune între legea specială și dreptul comun – acțiunea în revendicare fiind respinsă pentru acest motiv – nu mai era necesar a se analiza pe fond nici dacă o eventuală admitere a acțiunii ar putea aduce atingere altui drept de proprietate sau securității raporturilor juridice.

Faptul că un asemenea efect ar fi exclus în speță nu face acțiunea admisibilă, așa cum rezultă și din decizia nr. 33/2008, care prevede prioritatea legii speciale inclusiv – sau în primul rând – în situația persoanelor care nu au urmat procedura Legii nr. 10/2001.

**Acțiune în revendicare intentată de fostul proprietar
cărui i s-au acordat despăgubiri în procedura prevăzută
de Legea nr. 10/2001, împotriva pârâtei beneficiare a
certificatului de atestare a dreptului de proprietate asupra
terenului. Respingere**

(Decizia nr. 4199 din 19 mai 2011)

În fapt, instanțele fondului au reținut corect că prin decizia civilă nr. 11/A/2006 a Curții de Apel Cluj – irevocabilă prin decizia civilă nr. 721 din 26 ianuarie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – s-a statuat în sensul constatării preluării imobilului în litigiu fără titlu valabil în proprietatea statului, respectiv în sensul că reclamantul este îndreptățit la despăgubiri în condițiile legii speciale privind regimul de stabilire și plată a despăgubirilor, corespunzător valorii de piață a terenului, conform art. 29 din Legea nr. 10/2001.

S-a stabilit totodată că imobilul în litigiu a fost inclus în certificatul de atestare a dreptului de proprietate nr. 0556 din 25 octombrie 1993 emis de Ministerul Industriei și Resurselor, eliberat pe seama pârâtei. Cu privire la acest certificat, reclamantul a invocat excepția de nelegalitate, iar prin sentința civilă nr. 670/2009 a Curții de Apel Cluj, irevocabilă prin decizia nr. 1741/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, această excepție a fost respinsă.

În drept, potrivit celor statuate prin decizia nr. 33/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiunile Unite – dezlegare obligatorie conform art. 330⁷ alin. (4) C. pr. civ., concursul dintre legea specială și legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, conform principiului *specialia generalibus derogant*, chiar dacă acesta nu este prevăzut expres în legea specială. În cazul în care sunt sesizate neconcordanțe între legea specială, respectiv Legea nr. 10/2001, și Convenția europeană a drepturilor omului, aceasta din urmă are prioritate. Această prioritate poate fi dată în cadrul unei acțiuni în